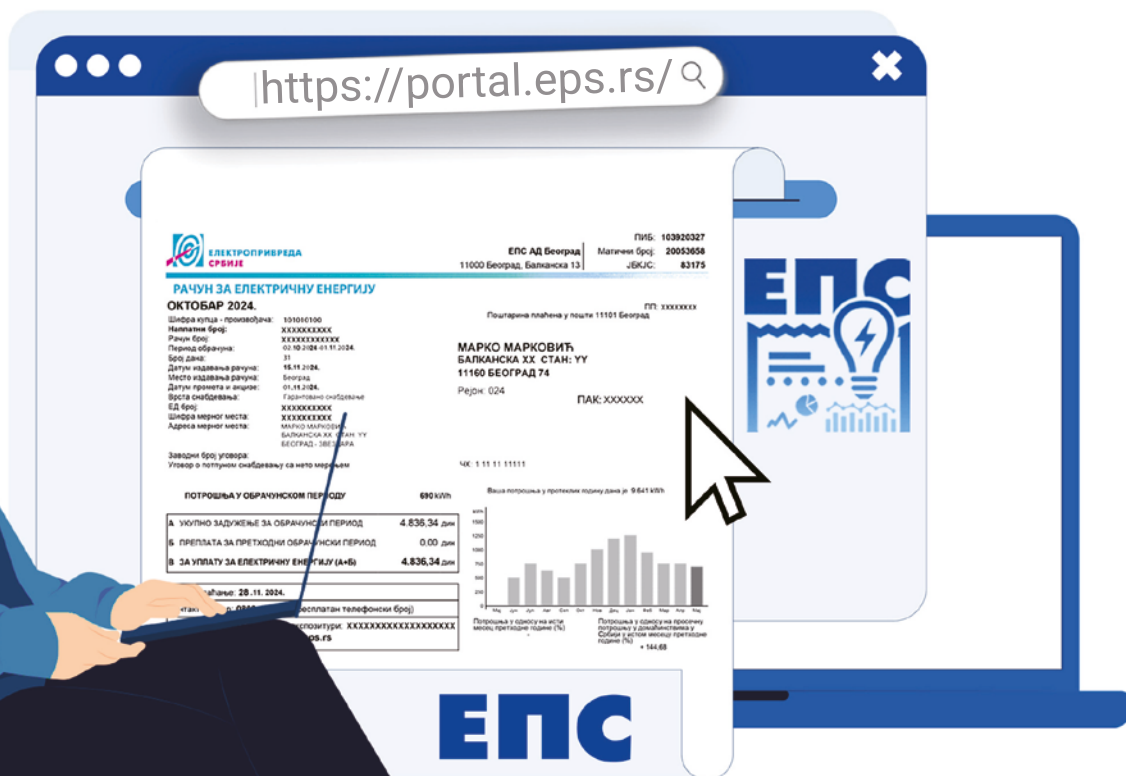

■ Из ТЕНТ А

Завршни радови на блоку А6

изабери
е-рачун

и

плати до
20. у месецу

оствари
попуст од

7%

на рачун за струју

ЕПС - УВИД У РАЧУН

**Плаћајте рачуне путем портала
или мобилном апликацијом**

Download on the
App Store

GET IT ON
Google Play

Садржај

из ЕПС групе

04

Скупштина ЕПС АД усвојила извештај за 2025.
Трећа година добити и стабилног пословања

Завршен програм за развој лидерства
Од марта и нови програм Тренинг центра

производња

06

Из ТЕНТ А
Завршни радови на блоку А6

09

Железничари ТЕНТ-а пред новим таласом хладног времена
Професионалци на делу

догађаји

10

Из ОДГ постројења у ТЕНТ А
Алпинистичка антикорозивна акција

актуелно

14

И струја и грејање из ТЕ „Колубара“
Топли радијатори у Великим Црљенима

15

Ново ватрогасно возило у ТЕ „Колубара“
Боља и већа заштита од пожара

догађаји

18

Из редакције листа „ЕПС Енергија ТЕНТ“
Заслужена пензија за Радета новинара

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

658(497.11)(085.3)

ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА Србије Енергија ТЕНТ

ЕПС Енергија ТЕНТ / главни и одговорни уредник Радоје Радосављевић. - 2017, бр. 1 (нов.) -
- Београд : Електропривреда Србије, 2017- (Инђија :
"Комазец"). - 30 cm

Месечно. - Је наставак: ТЕНТ (Обреновац)
= ISSN 1452-922X

ISSN 2560-516X = ЕПС Енергија ТЕНТ
COBISS.SR-ID 250487308

ЕНЕРГИЈА
ТЕНТ
ЕПС

ИЗДАВАЧ: ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ АД, БЕОГРАД, ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

05

Душан Живковић, генерални директор ЕПС АД,
у Јутарњем дневнику РТС

**ЕПС стабилна производња,
без увоза**

08

Рад соларне електране у ТЕНТ А

**Соларка
испунила први
годишњи план**

12

Допрема угља у ТЕНТ Б

**Нема зиме
за угаљ**

импресум

ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОР: Душан Живковић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Тања Крстонијевић,
ШЕФ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ РБ КОЛУБАРА И ТЕНТ: Наталија Живковић, РЕДАКЦИЈА: Миодраг Вуковић, Љиљана Јовичић,
Љубивоје Маричић, Сања Вранеш, Ана Лазић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Боголуба Урошевића Црног 44, 11500 Обреновац
ТЕЛЕФОН: 011/20-54-500, Е-МАИЛ: redakcija@eps.rs, WEB SITE: www.eps.rs, ШТАМПА: „Комазец“, Инђија
НАСЛОВНА СТРАНА: Љубивоје Маричић, ЛОГОТИП: Милош Павловић

Први број листа ТЕ „Никола Тесла“, под називом „Информативни билтен“, изашао је из штампе августа 1978. године,
од октобра 1979, носи назив ТЕНТ, а од 15. новембра 2017. године „ЕПС ЕНЕРГИЈА ТЕНТ“

Трећа година добити и стабилног пословања

Скупштина Акционарског друштва „Електропривреда Србије“ усвојила је Извештај о реализацији Трогодишњег плана пословања за 2025. годину у којој је остварена добит од 42,3 милијарде динара, што је значајно боље од 2024.

Дубравка Ћедовић Хандановић, министарка рударства и енергетике и представник оснивача у Скупштини ЕПС АД, истакла је да је највећа енергетска компанија у земљи и трећу годину заредом наставила тренд стабилног пословања, добити и континуираног инвестирања.

– Узимајући у обзир најлошију хидрологију на Дунаву у последњих 35 година, остварена добит јасан је показатељ да домаћинско и рационално управљање компанијом даје добре резултате. Година за нама била је и година изазова и реформи, уз повећану производњу угља и повећану производњу електричне енергије из термо

капацитета – рекла је Ћедовић Хандановић, 3. фебруара.

Она је истакла да је у 2025. ЕПС ојачао своју снагу за 76 нових, зелених мегавата и да први пут у свом портфолију има енергију ветра и сунца. Указала је и на завршене еколошке пројекте, јер је завршен пробни рад ОДГ постројења у ТЕНТ А и изградња истог таквог у ТЕНТ Б.

– И реализација инвестиција била је добра, чак 97 одсто од плана. Улагања у 2025. достигла су 52,7 милијарди динара и од тога је 44,97 милијарди динара било из сопствених средстава. Важно је истаћи да се због обима и сложености припремних активности почетак реализације стратешког пројекта градње соларних електрана снаге 1 GW са батеријским складиштем очекује у 2026. Кључно је да се у наредном периоду више и брже ради на развоју стратешких пројеката РХЕ „Бистрица“ и соларних електрана – рекла је Ћедовић Хандановић.

Она је истакла да је у току највећа монтажа рударске опреме за чак четири система у РБ „Колубара“, те да је за сваку похвалу стопроцентна реализација инвестиција у рударству од 18,8 милијарди динара.

– Током 2025. завршен је највећи део радова на ревитализацији другог агрегата РХЕ „Бајина Башта“, па ће „златна резерва“ ЕПС од марта у пуном капацитету допринети енергетској сигурности Србије – поручила је она.

Високи проценат реализације инвестиција пратила је и чињеница да није било измена и ребаланса плана пословања.

– То је сигурно један од знакова побољшања планирања

компаније. Приметан је и наставак трансформације, у оквиру којег је први пут урађено оцењивање кључних показатеља успешности Извршног одбора, али је потребно више рада, и труда у овом процесу. Усвојен је Акциони план декарбонизације, настављене су организационе промене, постављени су нови темељи, међутим обезбеђење енергетске сигурности захтева континуиран рад на развоју нових производних капацитета, развоју људских ресурса, побољшању организационе културе и ефикасности и продуктивности компаније, укључујући све огранке – рекла је Ћедовић Хандановић.

Р.Е.

■ Завршен програм за развој лидерства

Од марта и нови програм Тренинг центра

Сертификати о завршеном програму „Развој лидерства“ додељени су 22. јануара руководиоцима из Управе и огранака ЕПС који су учествовали у првом циклусу програма Тренинг центра. Професионална, корисна и у складу са потребама ЕПС-а, тако су полазници оценили обуку.

– Било је веома динамично, имали смо интерактивне радионице на којима смо преносили наша искуства колегама и заједно их анализирали. Та искуства биће нам од користи за даљи рад – рекао је Саша Ћорђевић, шеф Службе за енергетску ефикасност у Огранку ТЕНТ.

Програм за развој лидерства реализован је пратећи трендове у области људских ресурса и у складу са исказаним интересовањем, објаснила је Јелена Данчевић, руководица Тренинг центра.

– Програм је намењен руководиоцима виших нивоа из Управе и огранака с циљем да унапреде знања из области које су важне за обављање послова стратегијског планирања и управљања, као и да развију вештине којима се одликују лидери – рекла је Данчевић.

Програм који је први пут реализован 2025. године састојао

се од осам модула и обухватио је 73 руководиоца. Сви предавачи били су запослени у ЕПС, чиме се остварила значајна финансијска уштеда.

– Већ у марту почиње реализација новог програма „Први пут руководиоца“. Уједно се настављају и тренинзи за жене лидере, као и програм „Енергија нове генерације“, намењен младим

колегама који су препознати као таленти. Хвала на посвећености, активном учешћу и високим оценама и похвалама које су добиле колегице и предавачи Јелена Данчевић и Наталија Лукић са својим сарадницима – рекла је Сандра Трифуновић, директорка Сектора за развој људских ресурса.

Р.Е.

ЕПС стабилна производња, без увоза

На основу података које је доставила „Електродистрибуција Србије“ око 51.000 грађана биће ослобођена плаћања јануарског рачуна за електричну енергију. То су грађани који су више од 24 сата били без електричне енергије и највише их је у Лозници, Чачку, Мајданпеку и Бору – рекао је Душан Живковић, генерални директор ЕПС АД, 12. фебруара у Јутарњем дневнику РТС, и додао да ће „Електропривреда Србије“ преузети и део обавеза у вези са трошковима надокнаде тим грађанима.

Када је у питању увоз електричне енергије, Живковић је нагласио да ЕПС сопственим производним капацитетима тренутно покрива све потребе, производи се колико се троши и нема увоза електричне енергије.

– Имали смо стабилну производњу током целог јануара, а имамо је и сада током фебруара. Потрошња у јануару била је око 130 милиона kWh дневно, а сада се стабилизовала на 110 до 115 милиона kWh. Добра хидрологија, која се појавила после године и по дана суше, додатно је стабилизовала ситуацију. После стабилне производње у јануару, ушли смо у континуитет стабилне производње електричне енергије – рекао је Живковић.

Он је указао и на то да је ЕПС у 2025. години увезао мање угља него 2024. године, а дупло мање него 2023. године, те да ће увоз у наредном периоду бити дефинисан квалитетом и калоријском вредношћу колубарског угља.

– Важно је што стабилизујемо производњу угља. Четири система у „Колубари“, који се дуго нису развијали, ове године пустићемо у функцију и тиме ћемо дугорочно унапредити производњу и обезбедити сигурност. На депонијама термоелектрана залихе угља су на планском нивоу, око 1,3 милиона тона – рекао је генерални директор ЕПС.

О пословању највеће енергетске компаније у 2025. години, Живковић је истакао да је утабана стаза којом ЕПС жели да иде.

– Остварили смо профит од 42 милијарде динара и трећу годину заредом послујемо са добити. Задуженост компаније смањили смо за трећину, што је веома важно. Ушли смо у зону ниске задужености у односу на енергетске

компаније, што нам отвара простор за даљи развој и нове инвестиције. Завршили смо пројекте ветропарка и соларне електране, имамо нових зелених 76 MW. Приводимо крају и ревитализацију РХЕ „Бајина Башта“. Верујем да смо кренули правим путем и да ћемо у наредном периоду створити услове за покретање нових пројеката, јер су нам нови производни капацитети неопходни – нагласио је Живковић.

О развоју нових пројеката он је објаснио да су приоритет пројекти 1 GW солара, РХЕ „Бистрица“, у перспективи „Ђердап 3“, али и нагласио да је ЕПС заинтересован за куповину развијених пројеката на тржишту, попут ветропарка „Планиште“, ТЕ-ТО „Панчево“ и других пројеката.

■ Ревитализација РХЕ „Бајина Башта“ у самој завршници

Драгуљ ЕПС ускоро на мрежи у пуном капацитету

Ревитализација реверзибилне хидроелектране „Бајина Башта“, једна од најважнијих инвестиција у „Електропривреди Србије“ ушла је у саму завршницу. Душан Живковић, генерални директор ЕПС АД, обишао је електрану 6. фебруара и најавио почетак пробног рада обновљеног другог агрегата у наредних месец дана.

– Након завршених монтажних радова на другом агрегату и такозваних „сувих“ тестирања опреме, наредних дана почињу завршна испитивања. План је да пробни рад агрегата буде почетком марта – рекао је Живковић.

Генерални директор ЕПС је истакао да ревитализација реверзибилне ХЕ „Бајина Башта“ доноси додатну сигурност електроенергетском систему Србије, већу поузданост и продужење радног века златне резерве у систему „Електропривреде Србије“.

– Наша једина реверзибилна хидроелектрана важна је резерва током периода повећане потрошње електричне енергије или приликом сушних периода. У претходне 43 године рада РХЕ „Бајина Башта“ потврдила је оправданост

изградње, јер је са резервом струје депонованом у акумулацији у Заовинама доприносила сигурном снабдевању електричном енергијом – рекао је Живковић.

Ревитализација првог агрегата у РХЕ „Бајина Башта“ урађена је током 2024. године. Завршетком ревитализације и другог агрегата биће продужен радни век за неколико деценија и

то ће бити велика подршка електроенергетском систему Србије са укупно обновљених 614 мегавата. После више од четири деценије непрекидног рада, РХЕ је и даље јединствена у свету и у самом је врху приоритета ЕПС-а када су у питању обновљиви извори енергије.

P. E.

Завршни радови на блоку А6

Убацивањем ротора у статор у оквиру финалне монтаже генератора, приводи се крају капитални ремонт, којим ће бити обезбеђен поуздан рад блока у наредних 10 година

Капитални ремонт блока А6 у ТЕНТ А приводи се крају. То је један од тренутно највећих пројеката у термоенергетским постројењима „Електропривреде Србије“.

У оквиру ремонтних радова на турбинама високог, средњег и ниског притиска, до сада су урађене све демонтажне активности, завршена је и дефектажа, као и санација уочених оштећења која су настала као

последица досадашњег рада турбина.

– Модул турбине високог притиска био је послат у фабрику оригиналног произвођача „Ценерал Електрик“ у Берлин, где је комплетно демонтиран, испитан и ремонтован а након тога је и допремљен у ТЕНТ А на финалну уградњу – рекао је Владимир Пауновић, водећи инжењер за турбинско постројење у ТЕНТ А.

– Пре испоруке урађени су балансирање ротора и надбрзински тест на 3.300 обртаја, како би се током рада спречиле појаве недозвољених вибрација. Радови на осталим деловима опреме, односно, турбини средњег и турбини ниског притиска, обављени су у ТЕНТ А.

Пауновић објашњава да су приликом дефектаже и испитивања ротора турбине ниског притиска, детектоване неспецифичности у виду линеарних микро оштећења у кореновима лопатица ротора, тешког 54 тоне.

– Из безбедносних разлога и њега смо накнадно послали у фабрику „Ценерал Електрик“ у Берлину. Посебно бих истакао да

■ Провера уљног система

смо наишли на велико разумевање људи у „Ценерал Електрик“ који су нам изашли у сусрет и одмах преузели ротор и обавили све неопходне активности. Њихови су капацитети заузети годину дана унапред – рекао је Пауновић.

Монтиране су све три турбине (ТВП, ТСП, ТНП) и преостало је да се уради финално стезање спојница. Извођач је на лицу места урадио хоноване отвора спојница, односно фину обраду како би се стезањем вијчаних спојева остварила неопходна чврста веза ротора турбине високог, средњег, ниског притиска и генератора. На тај начин, оваква машинска конструкција, као једна целина тешка више од 130 тона, безбедна је да се окреће на 3.000 обртаја у раду.

– Што се тиче помоћних система турбинског постројења у току је испирање система регулације, како би се уклониле крупне механичке нечистоће и наталожене на

зидове уљовода. Ово је неопходно како би извршни органи турбине (сервомотори) и хидрауличне компоненте система регулације у раду били снабдевени што је могуће чистијим уљем. Преостало је да се уради и испирање система подмазивања турбоагрегата где су припреме у току – казао је Пауновић.

Турбина је практично спона између два генератора, један је генератор паре, односно котао, из којег се добија водена пара сагоревањем угља, која се потом пушта у турбину. Обртањем на

Турбинска групација

Турбинска групација бави се одржавањем у највећем обиму ротационе опреме у машинској хали главног погонског објекта (ГПО). То подразумева одржавање турбина, укључујући машински део генератора, пумпи, компресора, дизел агрегата, али и загрејача, кранова, дизалица, опреме за климатизацију и грејање. Осим Владимира Пауновића, ову екипу чине инжењери: Филип Шиник, задужен за одржавање турбина блокова А1 и А2, кранова и дизалица у ГПО, Јован Калабић, задужен за пумпе и загрејаче ГПО и Стефан Богдановић, надлежан за системе климатизацију и грејање у оквиру ТЕНТ А, машинску обраду, компресоре и дизел агрегате у машинској хали. Ту су и Сања Бугарски, старија техничарка турбинског постројења, техничарка Ана Поповић, као и пословође и механичари подељени у више групација који се свакодневно баве одржавањем великог броја уређаја и опреме блокова ТЕНТ А.

■ Турбинска групација

■ Радови на ротору

3.000 обртаја у минути у турбини се обавља механички рад, који се преноси на други генератор, електрични генератор. У њему се индукује електромагнетна сила, односно добија електрична енергија која се, потом, предаје у електроенергетски систем.

Последњи капитални ремонт на блоку А6 обављен је 2010. године, када је уграђена нова турбина. Тада је урађен „ретрофит“, односно реконструкција која је подразумевала комплетну замену проточног дела турбине и једног дела помоћних система. Исти такви пројекти урађени су 2014. године на блоку А3, и 2017. године на блоку А4. То је био исти обим захвата на сва три блока, што је подразумевало комплетну замену

највitalнијег дела турбинског постројења, прилагођавање помоћних система и капитални ремонт ротора генератора. Са ремонтом и модернизацијом опреме на другим деловима постројења, то је омогућило и повећање снаге ових блокова. Модернизацијом блока А6 2010. године, снага блока А6 повећана је са 308,5 мегавата на 348,4 MW.

■ Радови на генератору

У оквиру капиталног ремонта блока А6 у завршној фази су и радови на генератору. Како је планом радова и предвиђено, замењен је комплетан намотај статора, а почетком фебруара ротор је убачен у статор генератора.

Иван Станишић, инжењер за генераторе, 6 kV моторе и 6 kV каблове ТЕНТ А, каже да сада предстоји центрирање линије ротора са турбином и подешавање лежajних склопова генератора, враћање апарата четкица и затварање самог генератора.

– Пре тога биће обављена завршна електрична испитивања, наизменичним напоном са протоком воде за хлађење намотаја статора у циркулацији. То ће бити обављено након стабилизације и мерења протока кроз нов намотај статора генератора. Биће урађена завршна електрична испитивања у складу са домаћим и међународним стандардима како је уговором предвиђено – каже Станишић.

Он додаје да је један од већих послова у оквиру замене намотаја статора била и модификација

■ Иван Станишић

фазних прстенова са фазним изводима, која је захтевала доста припрема и узимање прецизних мера, што је одузело и највише времена.

– Ови радови обављени су на лицу места у машинској хали, а не у фабричкој радионици. Посао по себи је обиман и свеобухватан и за мене је било први пут да учествујем у тако великом и сложеном пројекту. У фабричким условима је чист простор и комплетна техничко-технолошка и људска подршка на располагању, а овде радимо у погону, где су и друга постројења у раду. То додатно отежава рад, поготово у условима велике буке, високе температуре и прашине – објаснио је Станишић.

Нису само ремонтни радови на „шестици“ били капитални, велики је и број учесника који су ангажовани у овом пројекту, као и

њихово залагање да се цео посао заврши успешно.

– Посебно бих истакла ангажовање и посвећеност послу свих запослених у ТЕНТ-у, од мајстора до инжењера, како би се успешно привели крају сви планирани радови, који су били обимни и захтевни – рекла је Александра Димитријевић, водећи инжењер за електроенергетска постројења ТЕНТ А.

Током фебруара планирано је затварање, монтажа и пуштање у рад свих помоћних система и уређаја генератора, после чега и кретање турбогенератора, да би се проверили сви параметри, а онда следи синхронизација блока А6 на мрежу.

М. Вуковић

■ Ротор генератора

■ Систем за подмазивање турбине

Соларка испунила први годишњи план

Произведено је 970.337 MWh из обновљивих извора. Постројење функционише стабилно и поуздано, уз редовно праћење кључних оперативних и производних параметара

Фотонапонска електрана на локацији ТЕНТ А у Обреновцу, од 1. фебруара 2025. до 1. фебруара 2026. године, произвела је 970.337 мегават-сати

чисте енергије и током прве године рада испунила је план производње.

Саша Ђорђевић, директор Сектора експлоатације – одсек обновљиви извори ЕПС, каже да ово постројење од почетка редовне експлоатације до данас функционише стабилно и поуздано, уз стално праћење кључних оперативних и производних параметара. Према његовој оцени, очекује се да стабилан режим рада буде настављен и у наредном периоду.

– Током прве године остварена производња кретала се у оквирима пројектованих вредности. Краткотрајни застоји у раду повремено су се јављали, углавном због планираних интервенција на електромери, које су захтевале привремена искључења електране из система. То није значајније утицало на укупне производне

■ Саша Ђорђевић

результате нити на поузданост рада постројења – наводи Ђорђевић.

Из Службе за енергетску ефикасност ТЕНТ објашњавају да су током пробног рада уочене мање техничке мањкавости које су отклоњене у најкраћем могућем року, без последица по безбедност система и континуитет рада.

– Реализацијом овог пројекта стечена су драгоцене искуства у пројектовању, изградњи, пуштању у рад и управљању соларним електранама инсталираним на кровним површинама унутар постојећих термоенергетских капацитета. Ова соларна електрана послужила је као пилот пројекат, који је потврдио техничку и оперативну изводљивост интеграције обновљивих извора енергије у оквиру комплексних

енергетских система – сматра Ђорђевић.

Фотонапонска електрана на локацији ТЕНТ А, укупне инсталисане снаге од 948 киловата прва је таквог типа у оквиру ТЕНТ. Соларни панели, којих је укупно 1.388 од по 620 W, постављени су на најпогоднијим спољним објектима унутар комплекса ТЕНТ А и Железничког транспорта ТЕНТ-а. Налазе се на складишту за привремено одлагање опасног и неопасног отпада, на Центру за даљинско управљање ЖТ ТЕНТ, те магацину за складиштење и чување резервних делова и опреме.

Према стручним оценама, пројекат соларне електране на локацији највећег термокапацитета у оквиру ТЕНТ и систему ЕПС јасно показује да овакав модел производње представља поуздан и ефикасан начин за диверсификацију извора енергије, смањење емисија штетних гасова и унапређење укупне енергетске ефикасности. Стручњаци су сагласни да соларка у ТЕНТ А може да послужи као добар пример за даљи развој и примену сличних постројења у оквиру домаћег електроенергетског система.

Према актуелним плановима, постављање соларних панела предвиђено је и на погодним објектима осталих електрана – ТЕНТ Б у Ушћу, ТЕ „Колубара“ у Великим Црљенима и ТЕ „Морава“ у Свилајнци.

Љ. Јовичић

■ Ормари са подацима о раду соларних панела

Соларка гарант уштеде

Планирано је да се целокупна произведена енергија из фотонапонске електране користи за подмиривање дела сопствене потрошње. Тиме се смањује количина преузете енергије из редовне производње за сопствену потрошњу, а истовремено повећава енергетска ефикасност. Остварени резултати соларке у првој години рада показују да су ови планови у потпуности оствариви. Осим побољшања енергетских перформанси ТЕНТ А и ЖТ ТЕНТ и евидентне уштеде у потрошњи електричне енергије, позитиван помак постигнут је и у управљању енергијом, те заштити и унапређењу животне средине.

Професионалци на делу

Од инжењера, техничара и мајстора, до машиновођа, маневриста и прегледача кола, сви су спремни и дају све од себе да довоз угља за електране ТЕНТ-а тече у континуитету

Железнички транспорт ТЕНТ спреман је за нови талас хладног времена, најављен за другу половину фебруара. Нешто блаже временске услове почетком месеца, железничари су искористили да се припреме за нови налет, али и за мали предах након што су се успешно изборили с првим леденим ударом у јануару.

– Временска прогноза, која се у ЖТ-у редовно прати, говори да би било преурањено да пиштаљка отправника возова наговести скори крај зиме. У фебруару се очекује нови налет ниских температура и обилних падавина, а искуство

из јануара помоћи ће нам да и тај судар са зимом дочекамо спремно и лакше га амортизујемо – каже Ненад Стевић, директор ЖТ ТЕНТ.

Он истиче да је Железнички транспорт у пуној приправности да примени заједнички, глобални план, који предвиђа да површински копови РБ „Колубара“, електране ТЕНТ-а и ЖТ ТЕНТ усаглашено предузимају све што могу, како би временски услови у што мањој мери утицали на безбедност саобраћаја и уредно снабдевање електрана угљем.

– Спремни смо да се суочимо са сличним тешкоћама као што су биле у јануару, када је влажан снег утицао на истовар залеђеног угља и одмрзавање возила. Квалитетне и правовремене припреме за стабилан и безбедан рад током зимског периода показале су се као сврсисходне и дају очекиване резултате. Све три службе у саставу овог значајног система – Служба вуче, Саобраћајна служба и Служба одржавања, функционишу професионално и синхронизовано, да би адекватно одговориле обавезама према РБ „Колубара“, ТЕНТ-у и ЕПС-у. Железничари настоје да што боље прате „ритам“ рудара и термаша, односно потребе и захтеве електроенергетског система – нагласио је Стевић.

Према његовим речима, у комплетним активностима на индустријској железници кључну улогу имају запослени, без чије стручности, мобилности и професионалног односа према раду ниједан план не би био спроведен у дело.

Добра пракса

Природан одлив кадрова због одласка запослених у пензију надокнађује се прерасподелом снага, односно преласком радника који имају одговарајућу стручну спрему и неопходно искуство с једног радног места на друго, у оквиру ЖТ-а. Пракса која се спроводи већ готово деценију показала се као веома добра, јер је реч о људима који добро познају природу послова, радно окружење и колектив у коме раде, те се углавном брзо и лако адаптирају на нове старе околности. Углавном је реч о извршним железничким радницима, без којих би функционисање овог система било доведено у питање.

– Од инжењера, техничара и мајстора, до машиновођа, маневриста и прегледача кола, сви су максимално ангажовани на својим радним местима и

повереним задацима. Захваљујући томе, довоз угља и осталих енергената за електране ТЕНТ-а тече у континуитету, уз прилагођавање временским и другим условима. Повремене препреке, какве је у целодневном саобраћају практично немогуће избећи, елиминишу се за што краће време, било да је реч о отклањању кварова на возилима и контактної мрежи или о одмрзавању и отежаном истовару угља, када се због дебелог минуса заледи на дну и вратима вагона. У јануару је на железници било доста таквих изазова, које су, првенствено радници извршних служби, успешно савладали – истиче Стевић.

Уколико се метеоролошке прогнозе обистине, ремонт одређених возила почеће после 15. марта, када се календарски завршава зимска сезона у ЖТ ТЕНТ.

– За разлику од ове, прошле године прву траншу кола послали смо на ремонте већ средином фебруара. То нам је обезбедило више простора да остваримо годишњи план. Сада је извесно да овогодишња зима и по том питању захтева стриктно поштовање календара – рекао је Стевић.

Љ. Јовичић

■ Спремни за нове изазове – ЖТ ТЕНТ

Алпинистичка антикорозивна акција

Аплицирано за употребне дозволе за постројење. У 2025. години произведено је око 100.000 тона гипса

Постројење за одсумпоровање димних гасова у ТЕНТ А стабилно и поуздано ради. Процес одсумпоровања одвија се несметано на сва четири термоенергетска блока обухваћена пројектом (А3-А6) – рекла је Љиљана Велимировић, руководилац пројекта 1 у Сектору за инвестиције ЕПС-а.

– Када је реч о административним процедурама у вези са овим постројењем, аплицирано је за употребне дозволе код Министарства грађевине, саобраћаја и инфраструктуре за обе фазе изградње и очекује се да ће у наредном периоду бити добијене. Пуштањем у пробни рад система за одсумпоровање димних гасова на четири блока ТЕНТ А, као и пробним радом постројења ОДГ у ТЕНТ Б, заокружено је једно од највећих инвестиционих поглавља у оквиру ТЕНТ, али и у оквиру „Електропривреде Србије“. Реч је о једном од најзначајнијих еколошких пројеката који има дугорочни значај за унапређење заштите животне средине и смањење емисија штетних гасова – рекла је Велимировић.

■ Алпинисти у раду на висини

Од почетка јануара теку радови на челичној конструкцији оба апсорбера ОДГ постројења, како би се поправила антикорозивна заштита делова челичне конструкције.

– Тренутно су у току радови на деловима челичне конструкције влажног димњака апсорбера Ц2. Исти послови биће урађени и на апсорберу Ц1 за блокове А3 и А4. Радови се обављају на висинама до 140 метара, па су ангажовани индустријски алпинисти.

На тај начин обезбеђује се технички исправно и безбедно извођење радова без потребе за монтажом скеле и без значајног утицаја на рад постројења – казала је Велимировић.

Сви послови се изводе уз примену прописаних мера безбедности и здравља на раду, посебно у делу који се односи на рад на висини. Алпинисти користе професионалну алпинистичку опрему (професионална индустријска ужад, сигурносни појасеви, уређаји за осигурање, сигурносна заштита, сигурносни шлемови и заштитна одећа).

Антикорозивна заштита поставља се у складу с правилником о техничким мерама и условима за заштиту челичних конструкција од корозије, као и важећим техничким стандардима и пројектном документацијом. Правилник дефинише минималне захтеве у погледу припреме површина, избора заштитних премаза, начина наношења и контроле квалитета у индустријској средини.

Гипс и кречњак

Као нуспроизвод процеса одсумпоровања настаје гипс, који се примарно одводи на сушење ради добијања сувог гипса евро-квалитета. Тако добијени производ складишти се у оквиру објекта Ц30 и даље испоручује комерцијалним купцима. У 2025. години произведено је око 100.000 тона. Кречњак, потребан у процесу производње гипса, континуирано се допрема у количинама усклађеним са капацитетом и режимом рада постројења.

– Технолошки поступак обухвата припрему површина уклањањем продуката корозије и нечистоћа, механичким или абразивним методама, у зависности од стања подлоге. На тај начин обезбеђује се заштита челичних конструкција од даљег корозионог оштећења, продужава се њихов експлоатациони век и чува функционална безбедност апсорбера у оквиру ТЕНТ А – објаснила је Велимировић.

Током извођења радова обавља се стална визуелна и техничка контрола квалитета, у складу са важећим нормама. За извођење антикорозивних радова ангажовани су индустријски алпинисти из фирме „Верти лајн“ из Београда, који су оспособљени за ту врсту послова. Ова фирма је ангажована на радовима антикорозивне заштите и на другим објектима у оквиру Огранка ТЕНТ, након завршеног заваривања челичних делова, а у току ремонта блокова.

М. Вуковић

■ Припреме за рад

У складу с прописима

■ Складиште отпадног материјала у ТЕНТ А

Највећу количину неопасног отпада чине 162.047 тона електрофилтерског пепела, шљаке и металног отпада

У огранку „Термоелектране Никола Тесла“ током 2025. године продато је и збринуто 162,5 тона опасног отпадног материјала и 165.516 тона неопасног материјала.

Обе врсте отпадног материјала генеришу се током ремонтних радова и других мањих захвата на редовном одржавању постројења на све четири локације огранка

- ТЕНТ А, ТЕНТ Б, ТЕ „Колубара“, ТЕ „Морава“, и у Железничком транспорту. У огранку се, у складу са законском обавезом и прописима, збрињава одређена врста опасног и неопасног отпада, који нема употребну вредност. Збрињавање отпада обављају оператери са одговарајућим дозволама. Одређене количине отпада продају се овлашћеним оператерима, чиме Огранак ТЕНТ остварује и приход.

Када је реч о опасног отпаду, у 2025. највеће количине (отпадна хидраулична уља, отпадно уље за подмазивање и регулацију, отпадно моторно уље и уље за мењаче, отпадне емулзије), више од 110 тона, преузео је „Ласфарж“ из Беоцина на третман спаљивањем. Оператер „FCCC Еко“ одложиће на депонију у Лапову 45 тона отпадне

салонит плоче. Део овог отпадног материјала (3,5 тоне отпадне амбалаже од уља и мазива) преузео је оператер „Кемеко“ из Ваљева, док је 1,2 тоне отпадних флуоресцентних цеви и отпадне живине сијалице преузео оператер „Божихић и синови“ из Панчева на даљи третман.

Што се тиче неопасног отпада, највеће количине, 162.047 тона чине електрофилтерски пепео и шљака, што је продато је цементарама „Ласфарж“ и „Титан“ из Косјерића, као и циглани „Универзум“ из Аранђеловца и „Сен Гобен“ из Апатина. Око 3.100 тона отпадног материјала продато је фирми „ИНОС Напредак“ из Шапца. Од тога је више од 3.000 тона металног отпадног материјала (отпадне ударне плоче, отпадно гвожђе различите дебљине, отпаци

и остаци од гвожђа и челика, отпадне железничке шине) а остатак чине отпадни бакарни и алуминијумски каблови, као и отпадни мешани метали. Оператер „Weg Kolektor“ из Београда, преузео је на збрињавање 359 тона минералне камене вуне а 10,6 тона муља насталог декарбонизацијом воде на збрињавање је преузео оператер „Компостинг“ из Смедерева.

Све врсте отпадног материјала који се генерише током године, пре преузимања оператера, привремено се складиште и збрињавају у складишта која се налазе у све четири електране огранка ТЕНТ.

М. Вуковић

■ Утовар металног отпада

■ Мерење камиона

Нема зиме за угаљ

Најважнији уређај је копач који узима угаљ са депоније и транспортним тракама га шаље у бункере блокова Б1 и Б2

Погон допреме угља у ТЕНТ Б изузетно је значајан за рад блокова Б1 и Б2, посебно током зимског периода, када је довоз угља с површинских копова условљен временским приликама и ниским температурама. У претходна два месеца, када је зима показала своје зубе, допрема угља у ТЕНТ Б била је на висини задатка и успешно су допремане потребне количине угља, уз максимално ангажовање свих радника, рекао је Ненад Глишић, шеф Службе унутрашњег транспорта угља и отпреме пепела у ТЕНТ Б.

– С депоније угља, употребом копача, у јануару смо ископали 160.633 тоне угља, што је уз довоз угља с површинских копова било довољно за несметани рад ТЕНТ Б. Употреба копача на депонији угља је итекако неопходна, јер је то најбитнији уређај на депонији угља и срце допреме угља. Својим ротором са девет кофица копач узима угаљ са поларне депоније и шаље га у котловске бункере термоелектране – објаснио је Глишић.

■ Копач „срце“ депоније угља

Да би копач увек био на располагању, мора редовно да се одржава. Због кише и снега, угаљ на депонији постаје лепљив па се током копања задржава на кофицама ротора копача, због чега се смањују њихова запремина и капацитет копача.

– Када су изразито ниске температуре, копач мора практично да буде нон-стоп у раду, да не би дошло до замрзавања неких његових виталних уређаја (транспортера, погонских бубњева, превожних и повратних бубњева). Довољно је да не ради сат времена, па да се поједини његови делови замрзну. У таквим ситуацијама када, рецимо, не могу да се покрену транспортне траке, грејемо их помоћу бакљи или брениера како би се одледиле. Ове зиме, до сада, тога није било – истиче Ненад Милојковић, оперативни инжењер на допреми угља.

Осим што је велик и специфичан погон, допрема угља захтева и ангажовање великог броја радника који често током дванаесточасовне смене немају времена за предах. Први ледени талас, у јануару, радници допреме дочекали су спремно и на ногама, али са повећаним адреналином. Чак ни Божидар Карић, руковалац допреме угља, са више од 30 година радног искуства, у тим тренуцима није мирно седео испред монитора на коме прати дешавања у погону.

■ Ненад Глишић

Током наше посете ситуација се мало смирила, адреналин је био у паду, а и снег се повлачио са „попришта“. Али активности на пуњењу котловских бункера угљем, нису престајале.

Док гледа у монитор испред себе и прати рад копача који узима угаљ са депоније и транспортним тракама га шаље ка бункерима, Божидар нам каже да је сваки члан његове екипе важана карика, а посебну улогу имају помоћни радници.

– Они су крајњи извршиоци у ланцу допреме и један од његових најбитнијих делова. Послове које обављају раде напољу у различитим атмосферским приликама. Њихов посао је веома одговоран и стресан, јер сваки проблем који настане у погону одмах мора да се решава и да се

обезбеди пуњење бункера угљем. Ове хладне дане дочекали смо спремно, производња ниједног тренутка није била угрожена, захваљујући њиховом великом ангажовању, као и свих осталих на допреми – рекао је Карић.

■ Подмлађена екипа помоћних радника

Иван Томашевић је помоћни радник на допреми угља скоро четири године.

– Наше задужење је да одржавамо погон допреме. Редовно обилазимо све његове делове, прегледамо рад свих уређаја и ако уочимо неке проблеме одмах обавештавамо надлежне о томе. Услови у којима радимо су врло тешки, посебно у зимском периоду, али прописана заштитна опрема коју користимо штити нас од

■ Копач на депонији угља

■ Петар Петровић, Божидар Карић и Немања Милојевић

хладноће. Кад су лоши временски услови понекад немамо времена ни да седнемо. Данас није било великих проблема, а и бројчано нас је било више у смени, па смо успели да оперемо и очистимо многе делове на допреми – казао је Томашевић.

Према речима Ненада Глишића, кадровски састав допреме угља на ТЕНТ Б последњих неколико година је ојачан и екипа је подмлађена. Тешки услови рада захтевају и већи број људи како би терет послова био подједнако распоређен.

– То су радници електро струке, чији је главни посао да управљају копачем. Они обилазе погон,

прате рад уређаја и организују низ послова за несметан рад постројења. Зато је важно да имају и знање и снагу да се носе с таквим пословима. Поготово зими, када је много посла у погону током целе смене – истакао је Глишић.

Петар Петровић је већ две године помоћник руковођаца 1 на допреми угља, али када затреба ради и на копачу. Он је један од тих младих кадрова који су недавно појачали допрему угља. Чекали смо га десетак минута колико му је било потребно да сиђе с копача и дође до команде допреме.

– Млад сам, а још и спортиста, па ми не треба много да се попнем

Техничке карактеристике

С депоније угља у ТЕНТ Б копач може да ископа 2.750 тона угља на сат, што задовољава потребе оба блока. Копач има ротор са девет кофица, капацитета 0,9 кубних метара, три транспортне траке којима се угљашаље до транспортне траке 7, а потом у бункере. На поларној депонији креће се кружно по шини, као и транслаторно, када се његова стрела извлачи и увлачи у зависности од удаљености угља у односу на поларни стуб. Пречник полукружне шине је 50 метара. По дужини може да копа две трећине одложеног угља, односно све што је надхват стрели копача. Угљашаље се копа у три зоне, од нула до 21 метар, колика је висина поларног складишта, односно, ускладиштеног угља. Увек треба копати један део да би други део булдожеристи могли да нагурају. Брзина транспортних трака је четири метра у секунди и истог су капацитета као и копач.

на конструкцију копача, али је најбитније да се приликом пењања не жури. До кабине има много степеница и потребно је водити рачуна, нарочито зими када су клизаве, да не би дошло до повреда – каже Петар.

Он каже да му није тешко да ради на копачу ни током овог зимског периода, иако је напорно.

– Дешавало се да у кабини проведем и по 12 сати. Унутра је топло, у њој се налази калорифер и клима уређај који се лети користи за расхлађивање. Копачем се управља помоћу тастера на командној табли – његову висину подешавамо према потреби, односно у зависности од висине угља на депонији. На дисплеју у кабини пратим проток угља на тракама и њихову брзину,

да не би дошло до затрпавања. Копач се по шинама креће лево и десно, а његова стрела помера се напред-назад и подешава се према количини угља који треба да се ископа. Са удаљених делова депоније угља до којих стрела копача не може да дође, угљашаље се нагурава булдожерима до ротора копача – објашњава Петар.

Погон допреме угља нема утврђен календар ремонтних радова, али у сваком тренутку треба да буде спреман за рад и у потпуном функционалном стању.

Иако зима изгледа још није „распаковала“ сав свој инвентар, раднике на допреми угља ТЕНТ Б она не може ничим да изненади јер су спремни на све њене изазове.

М. Вуковић

■ У кабини копача

■ Прање кофица копача

Топли радијатори у Великим Црљенима

Поуздано и уредно снабдевање топлотном енергијом и у наставку зиме

Блокови 1, 2 и 3 у термоелектрани „Колубара“ произвели су у првој половини грејне сезоне довољно топлотне енергије да радијатори буду топли у домовима мештана у Великим Црљенима, пословним просторима и јавним објектима. Душан Дубока, главни инжењер Сектора производње ТЕ „Колубара“, каже да је извесно да ће и другом делу грејног периода снабдевање потрошача топлотном енергијом да буде поуздано, уредно и без већих тешкоћа.

– Упоредо с производњом електричне енергије за електроенергетски систем Србије, ова ветеранка производи и топлотну енергију за грејање Великих Црљена. Топлотна енергија тренутно се испоручује за 226 индивидуалних корисника и 27 правних лица и предузетника – рекао је Дубока.

Енергија се дистрибуира из блокова 3, инсталисане снаге од 65 мегавата, и 1 и 2 са по 32 MW снаге. Већински део топлотне енергије стиже из старијег дела постројења.

Највећи потрошач је радничко насеље „Колонија“, са укупно 11 топлотних подстанци које се претежно користе за грејање колективних стамбених објеката, али и јавних установа и пословног простора. Други по снази потрошач су постројења електране – главни погонски

■ Душан Дубока

објекат, управна зграда, машинска радионица, зграда Синдиката и још неколико објеката. Мањи део објеката у кругу електране добија грејање са редукционо-расхладне станице најмлађег и најснажнијег блока 5. Ту спадају постројење за хемијску припрему воде, ватрогасна станица и гараже. У трећу групу потрошача спадају објекти за колективно становање у непосредној близини електране. У питању су бараке некадашњих извођачких фирми „Термоелектро“ и „Трудбеник“. У четвртој групи конзумента су спортски центар са базеном, затим радионице на допреми угља и магацин основних средстава.

– Колектор паре за грејање и припадајућа топлотно-измењивачка станица постројења снабдевају се паром са турбина 1, 2 и 3, а

укупна пројектована количина паре која је неопходна да се задовоље комплетне потребе потрошача износи око 16 тона на сат. Параметри одузете паре су 5-7,14 бара и 250-270 степени Целзијуса. У зависности од снаге и режима рада турбине, бира се турбинско одузимање с којег се паром снабдевају измењивачи топлоте. Углавном се то чини с такозваног другог одузимања, чији су се параметри показали као најпогоднији за колектор грејања – каже Дубока. – Једна од специфичности ове електране је и та да турбина 3, која има снагу од 65 MW, може да ради у варијантама с једним или два котла, што је од великог значаја за поузданост рада система даљинског грејања. То омогућава да се не обуставља испорука топлотне енергије, чак ни у случају кvara и евентуалне замене једног од котлова.

Без обзира што турбина 3 важи за најпоузданију, пре неколико година оспособљена је и турбина 2, како би се обезбедила додатна сигурност, поузданост и ефикасност система за грејање.

Грејање у бројкама

Од 2005. до 2025. године, из блокова 1, 2 и 3 у ТЕ „Колубара“ укупно је произведено и испоручено 259.736 MWht за грејање Великих Црљена. Током последње две деценије, највећа испорука топлотне енергије остварена је у 2017. (16.407 MWht), а најмања у 2008. години (8.541 MWht). Блок 3 произвео је 2025. године рекордних 12.293 MWht.

– Међу потрошачима који су приоритет у снабдевању грејањем су дечији вртић, школа, амбуланта, пошта, месна заједница и апотека, чиме ТЕ „Колубара“ потврђује висок ниво друштвене одговорности. Окренутост према будућности огледа се и у посвећености младима, кроз постојање и деловање Пливачког клуба ТЕК, који из године и годину броји све више чланова – рекао је Дубока.

Грејна сезона у лазаревачкој општини, као и у целој Србији, званично траје од 15. октобра до 15. априла, с тим што се по потреби продужава и до почетка маја.

Са четири расположива блока, укупне инсталисане снаге од 239 мегавата, најстарији активни термокапацитет огранка ТЕНТ и ЕПС и данас представља драгоцен извор енергије, али и својерестан симбол привредног развоја Градске општине Лазаревац.

■ Из погона ТЕ Колубара

Боља и већа заштита од пожара

Набавком савременог возила, техничком опремљеношћу и довољним бројем ватрогасаца комплетирана је ватрогасна јединица у овој електрани

Ново ватрогасно возило стигло је 22. јануара у термоелектрану „Колубара“ у Великим Црљенима. Оперативна готовост ватрогасне јединице сада је на вишем нивоу, повећан је степен заштите од пожара и експлозија свих објеката, као и комплетног технолошког процеса на тој локацији.

Стручњаци за безбедност и здравље на раду и заштиту од пожара оценили су да ово савремено возило поседује комплетну опрему потребну за ефикасно и успешно репресивно

гашење пожара, које се односи на саму активност гашења пожара. У ово возило уграђени су резервоари од 6.000 литара воде, 200 литара пенила, лево и десно витло са цевима високог и нормалног притиска, бацач воде и пене. Осим тога, у возилу се налази и додатна ватрогасна опрема, као што су изолациони апарати за заштиту дисајних органа, одела за заштиту од деловања хемијских и радиоактивних материја, заштитна одела за пролазак кроз ватру, ватрогасна црева, разделнице, сабирнице и спојнице.

Миленко Симић, шеф Одељења заштите од пожара за репресивну заштиту у ТЕНТ-у, каже да су правилником о организовању заштите од пожара према категорији угрожености од пожара из 2021. године, прописани кадровски и технички услови које треба да испуњавају ватрогасне јединице, у зависности од тога које објекте штите од пожара и експлозија.

– Решењем о категоризацији објеката Министарства унутрашњих послова, локација ТЕ „Колубара“, као део огранка ТЕНТ, сврстана

■ Ватрогасци и возило спремни за акцију

је у прву категорију угрожености од пожара и експлозија с највишим степеном опасности. Тиме је стриктно одређено да у тој електрани мора да постоји ватрогасна јединица прве категорије. Осим кадровске структуре, прописана је и максимална техничка опремљеност која, поред остале опреме, подразумева и четири ватрогасна возила одређених перформанси – каже Симић.

Према његовим речима, набавком ватрогасног возила „Рено Д 18“, свеукупном техничком опремљеношћу и довољним бројем

ватрогасаца комплетирана је ватрогасна јединица у ТЕ „Колубара“.

Из Одељења за заштиту од пожара у огранку ТЕНТ најављују да би по једно ново ватрогасно возило оваквог типа ускоро требало да стигне и у ТЕНТ А у Обреновцу и ТЕНТ Б у Ушћу, у којима такође постоје ватрогасне јединице. Тиме ће се овај огранак ЕПС-а ускладити са смерницама МУП Србије. За термоелектрану „Морава“ у Свилајци ангажује се градска ватрогасна јединица.

Љ. Јовичић

■ Ново ватрогасно возило

Три групе деловања

У зависности од начина деловања, делатност заштите од пожара може се поделити на три подгрупе: превентивна, репресивна и санациона. Превентивна заштита дефинисана је правном регулативом која се прописује у циљу спровођења мера и радњи како би се спречио потенцијални настанак пожара и/или експлозија. Репресивна заштита обухвата мере и радње које се спроводе при настанку пожара, односно највише се бави организацијом и спровођењем акције гашења пожара. Санациону заштиту чини скуп мера и радњи које се спроводе након пожара у циљу умањења штета узрокованих пожаром.

Век и по подршке грађанима

Волонтери поделили пригодне пакетиће за најмлађе и промотивни материјал о раду ове хуманитарне организације, с циљем да се укључи што више нових, пре свега младих давалаца крви

Црвени крст Србије, симбол хуманости и солидарности, 6. фебруара обележио је 150 година постојања и рада. Волонтери ове организације у Обреновцу обележили су јубилеј дружећи се с грађанима, којима су поделили симболичне поклоне и одговарајући промотивни материјал о раду Црвеног крста. Најавили су да ће све овогодишње активности протећи у знаку великог јубилеја. Циљ дружења био је да се грађани што боље упознају с деловањем Црвеног крста, да се међусобне везе што више учврсте и ојачају, како би се у предвиђене акције укључило што више нових, пре свега младих волонтера.

Обреновчани су истакли да су веома задовољни што у свом граду и општини имају хуманитарну организацију која веома добро функционише, захваљујући несебичном залагању великог броја људи. Верују да ће хуманисти из Црвеног крста истрајати у настојањима да и даље ефикасно и правовремено стижу до оних којима су неопходни различити видови помоћи и подршке. Осим крви која живот значи, посебно драгоцен је дистрибуција хране, средстава за хигијену,

књига, играчака и слаткиша за најмлађе, као и свака врста помоћи грађанима у стању социјалних потреба.

Подсетивши да праве вредности, попут заједништва, хуманости и солидарности никада не застаревају, волонтери и грађани заједнички су поручили да су врата ове организације увек широм отворена за све људе добре воље и великог срца.

Љ. Јовичић

■ Предшколска установа „Перка Вићентијевић“ у Обреновцу

Посебни оброци за децу с алергијама

За 59 малишана који похађају државне вртиће, а алергични су на одређени састојак хране, припремају се оброци прилагођени њиховим потребама

Према подацима из Предшколске установе „Перка Вићентијевић“ у Обреновцу, код 59 малишана који похађају неки од државних вртића дијагностикована је алергија на одређене састојке из хране. То подразумева посебан режим исхране, у складу са специфичним потребама сваког детета.

Од укупног броја, највише деце алергично је на млеко и млечне производе, затим на јаја и махунарке. Има и алергичних на цитрусе,

орашасте плодове, па чак и поједине врсте поврћа. Тај број све више расте, што установу ставља пред врло захтеван и одговоран задатак – да у складу са могућностима и техничким условима, деци са алергијама обезбеди адекватну исхрану.

Јеловник у вртићима планира се унапред, али су ретки дани када се припремају јела погодна за свако дете. Ради се по принципу самопланирања исхране, елиминацијом одређеног нутријента или давањем заменског obroка детету које има неку алергију. За децу која су алергична на млеко и млечне производе, припрема се заменски оброк који не садржи ове намирнице, док напизи од млека немају замену тако да родитељи доносе заменске.

Од великог значаја је комуникација са родитељима, који су у обавези да установи на време доставе неопходну медицинску документацију.

Током боравка малишана у вртићу, о њиховој исхрани брине читав тим стручњака. То су медицинске сестре на превентиви, које прве добијају информацију о томе да ли дете има

Из једног од обреновачких вртића

Добра вест

Из Предшколске установе „Перка Вићентијевић“ кажу да се доста добро носе са оваквом врстом изазова. Као и родитељи, охрабрени су чињеницом да се већина алергија код деце изгуби током њиховог одрастања.

одређену алергијску реакцију на неки нутријент из хране. Други у овом ланцу су нутриционисти који планирају јеловнике. Ту је и особље које припрема и сервира храну. Важну улогу имају и васпитачи, јер непосредно раде са децом.

Љ. Јовичић

Монографија о 150 година постојања и трајања

Аутори монографије
„Основна школа
14. октобар Барич,
1875 – 2025 године“
историчари
др Александра
Илић Рајковић и
др Драгомир Бонцић,
сачинили су вредан
историјски документ,
посвећен бројним
генерацијама
наставника и
ученика ове школе

Монографија
„Основна школа
14. октобар Барич,
1875–2025. године“,
представљена је читаоцима
30. јануара, у обреновачкој
библиотеци „Влада Аксентијевић“. Историчари др Александра Илић Рајковић и др Драгомир Бонцић, припремали су је око годину дана, сабирајући грађу из различитих извора.

У причи о настајању овог својеврсног историјског документа, др Бонцић наводи да је због

Историјат установе

Архивски подаци говоре да је Основна школа „14. октобар“ у Баричу почела са радом давне 1875. године и од тада ради готово без прекида, уз кратку паузу током Првог светског рата. У историјату школе наводи се да садашње име носи од 1968, а значајна је и 1958. година, када постаје „осмолетка“. У плејади угледних личности из ове школе, истиче се Витомир Вита Радовановић, дугогодишњи учитељ и школски надзорник.

■ На промоцији школске монографије

обимности материје и значаја истраживања, цео посао морао да се подели на два периода.

– Периодом од 1875. до 1941. године бавила се колегиница Илић Рајковић, док сам ја истраживао период од 1941. године до данас. Нажалост, недостаје део материјала из времена Првог и Другог светског рата, када није било услова да се целокупна документација сачува – каже Бонцић, уз напомену да материјал за ово штиво највећим делом потиче из архива некадашње Југославије, Републике Србије и Града Београда.

– Посебно драгоцену била нам је школска архива, која је у великој мери сачувана, посебно за период од шездесетих година прошлог века наовамо. Немерљиву помоћ имали смо и од Бранке Радовановић, ћерке Витомира Вите Радовановића, једног од учитеља и надзорника. Витомир је годинама водио Летопис школе, за нас историчаре посебно важан, јер представља хронику рада и трајања установе – рекао је Бонцић.

Историја Основне школе „14. октобар“, реконструисана кроз више целина, уклопљена је у

општу историју друштва, политике и државе, која се с временом мењала. Аутори су се потрудили да се, кроз причу о школи, ученицима, наставном и режијском особљу, исприча питка прича о Баричу и његовим житељима. Ова монографија посвећена је првенствено онима који су похађали ту школу или су у њој били запослени током минулих 150 година, али и читаоцима који воле историју или се њом баве.

Љ. Јовичић

■ Основна школа „14. октобар“ у Баричу

Заслужена пензија за Радета новинара

Посвећеност послу, поштење и професионализам обележили су радну биографију Радета Радосављевића, а моралност, образовање и домаће васпитање, који красе његову личност, чинили су да с уважавањем прилази свим људима

Радета Радосављевић, дугогодишњи новинар, доскорашњи главни и одговорни уредник гласила „ЕПС Енергија ТЕНТ“, крајем јануара отишао је у пензију. Дочекао ју је у Сектору за односе с јавношћу ЕПС АД, односно у Одељењу за информисање „РБ Колубара и ТЕНТ“.

У редакцију некадашњег листа ТЕНТ стигао је 2001. године, да би готово деценију провео радећи новинарске послове. Као сарадник Синдиката ТЕНТ-а, учествовао је у креирању синдикалног билтена, у чему је такође дао значајан допринос. Из тог периода остао му је надимак Раде новинар.

Од 2009. прелази у тадашњи Сектор за људске ресурсе ТЕНТ-а, где ради око годину дана. Након тога, 2011. враћа се у редакцију, овога пута на место руководиоца Одељења за информисање и односе с јавношћу, главног и одговорног уредника листа ТЕНТ.

Доласком Радета Радосављевића на чело редакције, Ђорђина Поповић, која је претходно на тој функцији била скоро четврт века, сматра да је добила достојног заменика.

– Посвећеност послу, поштење и професионализам обележили су Радетову радну биографију. Он је увек био пажљив слушалац и мудро је пласирао информације које је добијао, пажљиво их анализирао и с мером саопштавао. Ненаметљиво и стрпљиво, али вредно, савесно и упорно, обављао је и своје и послове редакције. Моралност, образовање и домаће васпитање, који красе његову личност, чинили су да с уважавањем прилази свим људима, без

обзира да ли су му познаници, пријатељи или пословни сарадници, надређени или подређени. Мислим да се показао као добар узор, готово школски пример, како човек треба да се бави новинарским послом, не баш увек лаганим, понекад захтевним и препуним изазова, али ипак веома лепим – каже Поповић.

Упоредо с новинарством, Радета Радосављевић бави се и књижевним радом, опробавши се у различитим жанровима и формама. Његов богат и разноврстан опус садржи песме, кратке приче, драме, дуодраме и хаику поезију. Објавио је књиге песама: „Нешто сасвим лично“ (1994), „Мецена са златним штапом“ (1995), „Привикавање на Јунга“ (1996) и „Лавез за караваном“ (1998. године). Заокрет од поезије ка прози најавиле су хумореске „Ђаволов реп“ из 1999. и кратке приче „Провидна соба“ из 2001. године. Збирка „Упутство за савршен лет“ у којој су сабране старе и нове песме, издата је на DVD-у, 2003. Након тога пише монодраму „Нестваран живот Николе Тесле“ (2005), најкраће приче „Гомила душа“ (2009) и

Награђена драмска дела

За драме „На точковима“ и „Кућа Илића“ добио је престижну награду „Слободан Стојановић“, 2017. и 2020. године. Позоришне представе, настале према његовим текстовима, извођене су у Београду, Пожаревцу, Обреновцу.

■ Радета Радосављевић

изабране и нове приче „Недопричано“ (2016). Последњих година, аутор се окреће драмама, те из његове књижевне радионице излазе „Бомба у глави“ (2017), „На точковима“ (2018), „Црвена хаљина“ (2019), „Кућа Илића“ (2021), „Преферанс са раскраљем“ (2022) и дуодрама „Потпредседник Републике“ (2023. године). Збирку хаику поезије „Стопе, стопала“ и гротеску „Галебови“ читалачкој публици представио је 2025. године.

Раде је члан Удружења књижевника, Удружења новинара (УНС) и Удружења драмских писаца Србије. Завршио је Факултет политичких наука на Универзитету у Београду. С породицом живи у Мислођину код Обреновца.

Уверени да је за Радетом можда најбољи, а пред њим сигурно најлепши део животног пута, желимо му да у њему ужива, са онима које воли.

Љ. Јовичић

■ Са колегама поводом 500-ог броја листа ТЕНТ

Блок-трансформатор

Блок-трансформатор је уређај преко кога се електрична енергија произведена у генератору термоелектране, трансформише на напонски ниво вода на који је електрана прикључена. То је веома важан уређај без којег не може да се замисли рад једног блока и представља неку врсту капије кроз коју струја из електране излази на електромержу. Веома је габаритан и поприлично тежак. На пример, енергетски трансформатор блока ТЕНТ Б1, типа 1TBZ-725000-420s, трофазни је двоамотажни уљни трансформатор. Снага му је 725 MVA, напон 410/21 kV, маса уља 65,5 тона, а укупна маса блок-трансформатора је 455 тона. За сваку интервенцију на њему, као и на турбини и генератору, потребно је много више времена, него рецимо на неким од помоћних уређаја електране. Због тога је веома битно да блок-трансформатор буде доброг

„здравственог“ стања. Било какав озбиљнији квар на њему, чак и мањег обима, изазива дуготрајни застој блока. Немогуће је да се блок електране покрене док се квар не отклони. Санација обично траје месецима. Због тога се увек један блок-трансформатор држи на „резервној клупи“, спреман да у правом тренутку истричи на „терен“ и замени „колегу“ коме је потребна помоћ у виду санације или сервисирања како би се што пре опоравио. У случају потреба за његовом „хоспитализацијом“ у фабричкој радионици, онда се због његовог габарита и тежине организује посебан транспорт. Једном приликом је транспорт једног трансформатора организован железницом, када је као превозно средство, коришћен специјални 32-осовински вагон, дужине 50 метара и оспособљен да носи тешке терете, тзв. „شناбел“.

М. Вуковић

